

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
27.5.2002

7

Činnost oboru psychiatrie v Jihomoravském kraji v roce 2001

Podkladem pro zpracování dat o činnosti oboru psychiatrie je výkaz A(MZ)1-01 za rok 2001, návratnost výkazů byla 92 %.

V minulých letech byla data sledována pouze za rezort zdravotnictví, od roku 2000 jsou data uváděna za všechny rezorty, v Jihomoravském kraji jsou ambulantní psychiatrická pracoviště v rezortu zdravotnictví, obrany a spravedlnosti.

Ambulantní péči v oboru psychiatrie zabezpečovalo v kraji 66,61 lékařů a 36,02 středních zdravotnických pracovníků (přepočtený počet). Roční výkaz o činnosti oboru odevzdalo 58,55 psychiatrů, 5,10 sexuologů, 0,79 ostatních lékařů a 17,45 psychologů.

V Jihomoravském kraji bylo v oboru psychiatrie provedeno celkem 243 117 ambulantních ošetření/vyšetření. Na 10 000 mužů připadlo 1 964 ošetření, na 10 000 žen 2 326 ošetření. Nejvyšší počet psychiatrických ošetření na 10 000 obyvatel vykazuje okres Brno-město (3 746), nejnižší počet Brno-venkov (983).

Celkový počet prvních ošetření byl 42 855, na 10 000 obyvatel připadlo 379 prvních ošetření. V rámci ochranné léčby bylo provedeno 2 391 ošetření, z nichž bylo 378 prvních ve sledovaném roce.

Nově zjištěná onemocnění (tj. poprvé v životě pacienta) tvořila průměrně 27,5 % u sledovaných diagnóz.

Pro patologické hráčství bylo provedeno 86 celkových vyšetření, z nichž téměř polovina (41) se týkala nově zjištěných onemocnění.

U dětí ve věku 0-14 let tvoří 97 % všech prvních ošetření 3 skupiny nemocí:

- vývojové poruchy v dětství a adolescenci (66,5 %)
- neurotické poruchy (17,6 %)
- mentální retardace (12,5 %).

V dorostovém věku 15-19 let tvoří 79 % všech prvních ošetření 4 skupiny nemocí:

- neurotické poruchy (35,9 %)
- vývojové poruchy v adolescenci (19,6%)
- poruchy osobnosti (11,9 %)
- afektivní poruchy (11,9 %).

V minulém období se sledování zaměřovalo více na poruchy vyvolané psychoaktivními látkami (dg F11-F19) a mentální retardaci, jejich četnost se ale ve sledovaném roce 2001 snížila. U dg F11-F19 bylo registrováno 5,2 % a u mentální retardace 8,8 % všech prvních ošetření dorostového věku.

Ve věku nad 20 let tvoří téměř 55 % všech prvních ošetření 4 skupiny nemocí:

- afektivní poruchy (20,4 %)
- neurotické poruchy (14,9 %)
- organické duševní poruchy (9,9 %)
- schizofrenie (9,2%).

Dále stojí za pozornost poruchy osobnosti, které dosahují 6,4 % a poruchy vyvolané alkoholem 5,8 % všech prvních ošetření nad 20 let.

Ve sledovaných psychiatrických ambulancích bylo provedeno 51 vyšetření na HIV (virus lidského imunodeficitu, způsobující chorobu AIDS), 43 vyšetření na HAV (virus, způsobující zánět jater typu A), 62 vyšetření na HBsAg (australský antigen, jehož přítomnost svědčí o onemocnění případně nosiči virového zánětu jater typu B) a 17 vyšetření na HCV (virus, způsobující zánět jater typu C).

Při těchto vyšetřeních nebyla nalezena žádná osoba HIV ani HAV pozitivní. HBsAg pozitivní byla 1 osoba a HCV pozitivní byly 2 osoby.

Dále bylo provedeno 554 spermogramů.

V průběhu roku bylo léčeno a evidováno pro alkoholismus 568 žen a 1 775 mužů. Nejvíce léčených alkoholiků je ve věku nad 40 let, celkem 982 případů, tj. 42 %. Ve věkové skupině do 19 let bylo zjištěno 101 případů, tj. 4,3 % z celkového počtu. Jihomoravský průměr na 10 000 obyvatel byl 20,7 léčených alkoholiků.

Pozitivní bylo zjištění, že oproti minulému období došlo k úbytku léčených alkoholiků o 19 % a alkoholiček o 17 %.

Léčených a evidovaných toxikomanů (vč. tabáku) bylo 1 271, z toho 840 mužů. Nejvíce toxikomanů bylo ve věku 15-29 let (64 %). Na 10 000 obyvatel připadlo v Jihomoravském kraji 11,2 toxikomanů. Největší počet toxikomanů na 10 000 obyvatel měl okres Brno -město (18,5) a okres Hodonín (15,5). Oproti roku 2000 došlo v kraji k nárůstu případů, u mužů o 4 %, u žen o 11 %.

Toto zjištění započítává pouze ty osoby, které se dostavily k lékařskému vyšetření, nelze je zaměňovat s celkovým počtem alkoholiků a toxikomanů.

Celkový počet léčených pacientů v roce 2001 zaznamenal proti roku 2000 mírný pokles, a to u mužů o 13 % (2 615 pacientů) a u žen o 7 % (999 pacientek).

Psychiatrická vyšetření pro poruchy duševní a poruchy chování

Okres	Počet prvních ošetření ve sledovaném roce					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	poruchy vyvol. ost. psychoakt. látkami	schizofrenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy
	F00-F09	F10	F11-F19	F20-F29	F30-F39	F40-F48 F50-F59
na 10 000 obyvatel						
Blansko	51,7	27,7	0,9	31,5	59,2	201,5
Brno-město	60,5	18,4	7,8	46,3	128,9	296,3
Brno-venkov	12,5	14,1	3,3	20,1	36,1	31,9
Břeclav	8,4	20,4	5,9	20,9	39,8	79,1
Hodonín	11,4	36,7	9,0	21,2	68,1	94,6
Vyškov	31,8	13,9	0,5	28,7	41,3	66,8
Znojmo	23,5	12,7	3,4	34,9	34,9	112,8
JHM kraj	34,2	20,6	5,5	32,3	74,4	161,0

Varujícím zjištěním oproti minulému období je poměrně velký nárůst afektivních a neurotických poruch v regionu Brno. Pacientů s neurotickými poruchami se vyskytlo o 34 % více, afektivní poruchy se zvýšily dokonce o 54 %. Za Jihomoravský kraj navýšení dělá celkem 20,5 % v diagnóze afektivních poruch a 21,9 % v diagnóze neurotických poruch. Ze zjištění vyplynulo, že vyšším počtem onemocnění bývají postiženy ženy.

Pozitivním se naproti tomu jeví zjištění, že poklesly počty případů v diagnostice poruch vyvolaných psychoaktivními látkami o 30 % a poruch vyvolaných alkoholem dokonce o 86 %, obojí opět v regionu Brno. Za Jihomoravský kraj byl zjištěn celkový pokles o 0,8 % u diagnózy poruch vyvolaných psychoaktivní látkou a o 2,1 % u diagnózy poruch alkoholem. Pokles počtu onemocnění se týká opět ženských pacientů.

Psychiatrická vyšetření pro poruchy duševní a poruchy chování

Okres	Počet prvních ošetření v roce 2001						
	poruchy osobnosti F60-F63 F68-F69	sexuální poruchy F64-F66	mentální retardace F70-F79	vývojové poruchy v dětství adolesci F80-F98	neurčená duševní porucha F99	neplodnost N46 N97	vývojové poruchy mužsk. pohl.org. Q53-Q55
	na 10 000 obyvatel						
Blansko	8,7	0	19,6	7,9	0	0	0
Brno-město	58,4	6,0	25,1	62,0	5,5	9,2	0,9
Brno-venkov	16,4	1,8	4,4	7,9	2,7	0	0
Břeclav	3,9	0,1	3,0	13,0	0,7	0	0
Hodonín	5,6	0,1	7,8	28,1	0	0	0
Vyškov	6,6	0,2	7,0	4,1	0,2	0	0
Znojmo	17,6	0,1	17,6	10,7	0,5	0	0
JHM kraj	26,1	2,3	14,6	29,3	2,4	3,0	0,3

Okres Brno-město opět zaznamenal velké rozdíly ve sledovaných diagnózách. Nárůst byl zjištěn u diagnózy poruch osobnosti o 43 %, za Jihomoravský kraj činí celkový nárůst 7,5 %. Diagnózy jsou častější opět u ženských pacientů. Celkový nárůst této choroby příznivě snižuje region Hodonín, kde byl zjištěn poměrně velký úbytek pacientů s poruchou osobnosti, u mužů poklesl počet o 128 %, u žen o 36 %.

Další nárůst v brněnském okrese byl zjištěn u diagnózy neplodnosti, a to o 26%. Tato diagnóza se objevila častěji u mužských pacientů.

Počet ambulantních pacientů užívajících psychoaktivní látky

Okresy	Pacienti živé kartotéky						
	věková skupina					celkem	na 10 tisíc obyvatel
	0-14	15-19	20-29	30-39	40 a více		
	pro alkohol						
Blansko	0	0	46	71	172	289	26,7
Brno-město	0	52	190	287	342	871	23,1
Brno-venkov	0	1	56	96	58	211	13,1
Břeclav	0	3	13	11	50	77	6,2
Hodonín	21	23	89	276	235	644	40,3
Vyškov	0	1	17	37	90	145	16,7
Znojmo	0	0	48	23	35	106	9,2
Kraj	21	80	459	801	982	2 343	20,7
	pro drogy						
Blansko	0	1	8	8	1	18	1,6
Brno-město	26	233	247	90	100	696	18,5
Brno-venkov	0	14	71	71	74	230	14,3
Břeclav	8	42	15	1	1	67	5,4
Hodonín	23	100	73	18	33	247	15,4
Vyškov	0	1	2	0	1	4	0,5
Znojmo	0	1	7	1	0	9	0,8
Kraj	57	392	423	189	210	1 271	11,2

V roce 2001 při zjišťování vyplynulo, že se posunula věková hranice u konzumace alkoholu pod 15 let. Těchto 21 případů zaznamenal okres Hodonín. Celkový počet za Jižní Moravu však vykázal pokles o 19 % u mužů a o 17 % u žen.

Počet pacientů sledovaných pro drogy za Jižní Moravu mírně narostl u mužů o 4 % a u žen o 11 %. Případů do 15 let věku se vyskytl dvojnásobek oproti minulému období, a to v okrese Brno a Hodonín.

Zpracovala: Dana Chalupová